

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

CURRICULUM
la unitatea de curs
*Didactica limbii și literaturii române
în ciclul primar*

Ciclul II	studii superioare de masterat
Codul și denumirea domeniului general de studii	011 Științe ale educației
Codul și denumirea domeniului de formare profesională:	0114. Formarea profesorilor
Denumirea programului de master	Didactica limbii române în școala alolingvă
Forma de învățământ	cu frecvență

Autor: Viorica Popa,
dr., conf. univ.

BĂLȚI, 2021

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de limba română și filologie romanică

Proces-verbal nr. 1 din 16 septembrie 2021

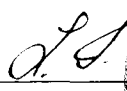
Șefa Catedrei de limba română și filologie romanică

conf. univ., dr. Elena LACUSTA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Litere

Proces-verbal nr. 2 din 21 septembrie 2021

Decanul Facultății de Litere

conf. univ., dr.

Informații de identificare a cursului

Facultatea de Litere

Catedra de limba română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 011 Științe ale Educației

Domeniul de formare profesională la ciclul II: 0114 Formarea profesorilor

Denumirea programului de master: *Didactica limbii române în școala alolingvă*

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	L.ind.		
S.02.O.012	5	150	24		16	110	E	Limba română

Anul și semestrul: anul I, semestrul II

Statutul: disciplină obligatorie

Integrarea cursului în programul de studii

Curriculum la *Didactica limbii și literaturii române în ciclul primar* a fost elaborat, avându-se în vedere atât specificul filierei vocaționale, profilul pedagogic, domeniul de formare profesională la ciclul II: 0114 Formarea profesorilor, cât și reorientarea studiului limbii și literaturii române ca limbă nematernă.

S-a ținut cont de faptul că *Didactica limbii și literaturii române în ciclul primar* este o disciplină înscrisă în sfera didacticilor specifice, orientate deopotrivă teoretic și practic.

Curriculumul unității de curs pune accent pe latura formativă a învățării, pregătind viitorul profesor în ideea abordării actului didactic dintr-o perspectivă modernă ce urmărește nuanțarea și deschiderea ariei conceptuale a didacticii specifice; o perspectivă orientată spre toate componentele actului didactic (învățător, elev, cunoștințe, priceperi, deprinderi) și spre toate disciplinele de referință (limba și literatura română, științele educației, psihologia educațională).

Stabilirea competențelor generale și specifice, a valorilor și atitudinilor s-a făcut pornind de la finalitățile nivelului de învățământ și obiectivele ciclurilor curriculare.

Conținuturile sunt corelate cu setul de competențe specifice și permit abordarea creativă.

Competențe prealabile

- înțelegerea structurilor și competențelor sistemului educațional din Republica Moldova;
- cunoașterea normei limbii literare și aplicarea ei în comunicarea scrisă și orală;
- redactarea de proiecte didactice conform modelului „învățării directe”; modelului „știu – vreau să știu – am învățat”; modelului „evocare – realizare a sensului – reflecție – extindere”;
- generalizarea problemelor puse în discuție de Ministerul Educației și Cercetării.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe profesionale:

CP.1.2. Utilizarea conceptelor, principiilor, teoriilor din domeniile științelor filologice și ale educației în funcție de schimbările din câmpul învățământului preuniversitar;

CP.2.1. Stabilirea noilor orizonturi strategice și a unor contexte complexe/mai largi în care pot fi aplicate conceptele, teoriile și metodele de bază din domeniile științelor filologice și ale educației;

CP.4.5. Aplicarea cadrului conceptual al specializării la elaborarea de proiecte profesionale specifice învățământului preuniversitar.

Competențe transversale:

CT1. Prestarea de activități de predare-învățare și evaluare la domeniul de specializare.

CT3. Punerea în valoare a respectului pentru identitate, limbă, ierarhie culturală.

Finalitățile cursului: cursul are drept finalitate formarea competențelor profesionale și transversale formulate mai sus.

La finalizarea cursului, studenții vor fi capabili:

- să racordeze cunoștințele de didactica limbii și literaturii române și a ethosului pedagogic cu exigențele reformei curriculare;
- să utilizeze corect și adecvat cunoștințele de limba și literatura română și de didactică aplicată în scopul dezvoltării capacității de receptare a mesajului oral și al dezvoltării capacității de exprimare orală;
- să elaboreze proiecte de asigurare a calității activităților educaționale, utilizând principiile actuale de evaluare a calității;
- să aplice noi teorii la elaborarea unor modele de problematizare a fenomenelor lingvistice și literare prezente în curriculumul național;
- să stimuleze comportamentul comunicațional în clasă și capacitățile intelectuale, creative ale elevilor.

Conținuturi

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de prelegeri

Nr. d/o	Unități de conținut	Nr. de ore
1.	Abordări moderne în didactica limbilor. Reorientări. Delimitarea nivelurilor de competență lingvistică a limbii române ca limbă nematernă/străină în conformitate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (predare-învățare-evaluare)	2
2.	Metode, procedee de predare a limbii române ca limbă nematernă (metoda traducerii gramaticale, metoda directă, metoda lecturii, metoda audio-linguală). Abordarea comunicativ-funcțională a limbii	2
3.	Specificul proiectării didactice la limba și literatura română Etapile proiectării didactice. Proiectul didactic de scurtă durată. Structura. Variante de proiecte. Operaționalizarea obiectivelor orelor de limba și literatura română. Structura lecției ca succesiune a evenimentelor de instruire Proiectarea didactică pe unități de învățare Designul educațional: lecția între creativitate și rutină	2
4.	Însușirea limbii române în baza deprinderilor integratoare: Audierea – tip al activității verbale. Factorii care influențează calitatea audierii. Probleme lingvistice ale audierii limbii române; Cititul – tip de activitate verbală. Calitățile citirii și unele modalități de formare a lor. Vorbirea – tip al activității verbale: vorbirea-monolog. Vorbirea-dialog. Însușirea scrisului. Exerciții pentru însușirea exprimării scrise.	2
5.	Activitățile de comunicare lingvistică Audierea și comprehensiunea vorbirii orale: Compartimentul <i>Audiere</i> în clasele primare Realizarea audierii: etape etc.	2
6.	Producerea orală Teme de comunicare. Dialogurile. Strategii de producere și receptare	2
7.	Citirea și comprehensiunea textelor scrise Comprehensiunea textului ca entitate lingvistică; Capacitatea de a structura; planul textului Proiectarea atelierului de lectură/de discuție	2

8.	Producerea scrisă Scrierea creativă/argumentativă Atelierele de scriere. Interacțiunea scrisă. Modalități de realizare: - a corespunde prin scrisori, fax, poștă electronică, sms-uri etc.	2
9.	Competența lexicală. Elementele lexicale (predare-învățare). Minimul lexical. Valorificarea vocabularului	2
10.	Competența gramaticală Corectitudinea gramaticală Predarea gramaticii din perspectivă funcțională	2
11.	Evaluarea cunoștințelor la orele de limba și literatura română Evaluarea criterială prin descriptori în clasele I-IV	4
		24

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de laborator

Nr. d/o	Unități de conținut	Activități de învățare/ produse curriculare recomandate	Nr. de ore
1.	Concepția didactică a disciplinei <i>Limba și literatura română</i> 1. Curriculumul la <i>limba și literatura română pentru instituțiile preșcolare cu predare în limbile minorităților naționale</i> sub aspectul structurii; - definirea competențelor; - corelația competențe-cheie transversale – competențe transdisciplinare pentru treapta preșcolară; - competențele specifice; 2. Produsele didactice la <i>Limba și literatura română recomandate</i> : - manualele; - alți constituenți ai setului didactic (site-uri, soft-uri etc.).	- analiza produselor curriculare: manuale, auxiliare didactice;	2
2.	Înșușirea limbii române în baza deprinderilor integratoare: audiere, citire, vorbire, scriere	Tabel sinoptic – Reprezentarea studiului integrat al unui text propus de cadrul curricular	2
3.	Audiere. Particularități. Etape. Contexte de realizare.	Organizarea activităților de învățare în preaudiere, audiere propriu-zisă; postaudiere	2
4.	Înșușirea limbii române în faza preabecedară cu elemente de citit-scris Lectura imaginii – mijloc de dezvoltare a vocabularului în perioada preabecedară	Produse curriculare: - cartea uriașă (în baza operei <i>Din lumea celor care nu cuvântă</i> de Emil Gârleanu și/sau <i>File din cartea naturii</i> de Ion Agârbiceanu); - banda desenată (în baza operei lui Mircea	2

		Sântimbreanu, <i>Recreația mare</i>); - semn de carte /puzzle (în baza lucrării Tudor Arghezi, <i>Cartea cu jucării</i>) - imaginea/ un șir de imagini etc.	
5.	Minimul lexical al lexicului limbii române pentru elevii școlilor cu predare în limbile minorităților naționale. Criterii de selectare a minimului lexical activ. Etapele de lucru asupra vocabularului. Procedee de semantizare a unităților lexicale. Algoritmul însușirii unităților lexicale. Metode și tehnici de însușire a vocabularului.	Însușirea vocabularului: - Lecția de muzică (clasa I, conform manualului); - Vesela/Bucatele/Ora mesei (clasa I, conform manualului); - Îmbrăcămintea/Încălțăminte (clasa I, conform manualului); - În călătorie (clasa I, conform manualului); - Să creștem mari (clasa I, conform manualului); - O familie prietenoasă (clasa I, conform manualului); - alte subiecte relevante	1
6.	Perioada abecedară Setul de materiale didactice. Producerea materialelor. Predarea sunetelor (la alegere).	Produs curricular – Alfabetul florilor/ păsărilor/ frământărilor de limbă/ pauzelor dinamice/ poeziilor-sunet etc.	2
7.	Rolul gramaticii la însușirea practică a limbii române ca limbă nematernă. Minimul gramatical. Cerințe față de selectarea noțiunilor gramaticale. Dificultățile asimilării materialului. Faze ale însușirii fenomenului gramatical. Exerciții gramaticale.	Produs curricular: - planșă (unitatea de conținut: <i>Elemente de construcție a comunicării</i>)	1
8.	Valorificarea deprinderilor integratoare în cadrul unei ore de limba și literatura română în clasele III-IV (la alegere)	Tabel sinoptic. Competențe specifice, unități de competențe, conținuturi, contexte de realizare a audierii/ vorbirii/ scrierii/ lecturii în cadrul unei ore// Proiectarea pe unități de învățare	1
9.	Evaluarea cunoștințelor și abilităților la limba și literatura română 1. Evaluarea capacităților de lectură 2. Evaluarea elementelor de construcție a comunicării 3. Eficiența instructiv-formativă a examinării prin teste docimologice. Testele docimologice și felurile lor. Tehnica elaborării testelor; condiții de elaborare și aplicare. 4. Metode alternative de evaluare. 5. Evaluarea criterială prin descriptorii	- Exigențele de redactare a unui test docimologic; - Exigențele testării naționale	2

10.	<p>Forme de învățare extracurriculare - studierea conexă a ariei curriculare</p> <p>1. Specificul activităților cross-curriculare: formularea obiectivelor, elaborarea proiectelor, excursia de studiu, vizita la muzeu, cenaclul literar, editarea de reviste, evaluarea prin activități extracurriculare;</p> <p>2. Ore netradiționale</p> <p>3. Carte digitală (10 pagini)</p>	<p>Produce curriculare: Medalioane literare/șezători/procese judiciare etc. Autorii /tematică (literatura pentru copii): - Vasile Romanciuc; - Constantin Dragomir; - În lumea poveștilor// Trăistuta fermecată; - Spiridon Vangheli; - Aureliu Busuioc; - Arcadie Suceveanu; - Ana Blandiana; - Elena Farago; - Claudia Partole etc.</p>	1
			16

Strategii didactice

Dezvoltarea competențelor și atingerea finalităților cursului se va realiza prin aplicarea metodelor clasice și a strategiilor de tip inductiv-deductiv, algoritmat, evaluativ-situativ, prin tehnicile de dezvoltare a gândirii critice/creative: dezbateri, reflexie, lectură comentată, discuții ghidate ș. a. Se va urmări îmbinarea productivă/optimă a metodelor clasice cu cele moderne.

Se vor aplica metodologii de instruire pentru: învățare în bază de problemă, studii de caz, învățare colaborativă, învățare în echipă etc., precum și în bază de instrumente de predare-învățare-evaluare online:

- ✓ instrumente de comunicare sincronă (meet, zoom etc.) și asincronă (email);
- ✓ instrumente pentru crearea prezentărilor (Power Point, Prezi etc.),
- ✓ surse: biblioteci, dicționare, hărți și enciclopedii online (Google Books, Dexonline etc.).

Activități de lucru individual

1. Studiul notelor de curs, manualelor și documentare suplimentară în bibliotecă	32		4. Consultații	2
2. Activități specifice de pregătire pentru laborator	48		5. Examinare finală	2
3. Activități de studiu independent	26			
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) = 110				

Activități de studiu independent

Nr. d/o	Conținuturi	Strategii de realizare
1.	Pedagogia constructivistă. Orientările postmoderne în instruire	Dezbateri Diagrama Venn Modelul clasic universal/ /Modelul ERRE

2.	Procedeele de dezvoltare a atenției, memoriei, citirii rapide, sporirii câmpului de citire. Lectura de familiarizare. Lectura de studiere. Motivarea lecturii.	Analiza SWOT
3.	Modelul structural al studierii textelor nonliterar	Atelier de discuție
4.	Dezvoltarea creativității la elevi prin lecțiile de lectură	Atelier de discuție

Evaluarea

Cursul are un caracter practic. Cursul va avea ca formă intermediară de evaluare: studii de caz, proiectarea și desfășurarea orelor de formare/dezvoltare a competențelor lingvistice ș. a. Forma de evaluare finală este *portofoliul*.

Formula pentru calculul notei finale este $N_f = N_c \times 0,5 + N_e \times 0,5$, unde N_f – nota finală, N_c – nota reușitei curente, N_e – nota de la examen.

Portofoliul va conține:

1. Tabel sinoptic. Conținuturi, contexte de realizare a audierii/ vorbirii/ scrierii/ lecturii
2. Carte uriașă (în baza operei lui Emil Gârleanu *Din lumea celor care nu cuvântă* (o povestire))//benzi desenate (în baza operei lui Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*)// semn de carte /puzzle (în baza lucrării Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării*)
3. Predarea sunetelor//Diversitatea de alfabete/abecedare interactive (la alegere).
4. 2-3 metode și/sau tehnici de însușire a vocabularului. Temele propuse:
 - Lecția de muzică (clasa I, conform manualului);
 - Vesela/Bucatele/Ora mesei (clasa I, conform manualului);
 - Îmbrăcăminte/Încălțăminte (clasa I, conform manualului);
 - În călătorie (clasa I, conform manualului);
 - Să creștem mari (clasa I, conform manualului);
 - O familie prietenoasă (clasa I, conform manualului);
 - alte subiecte relevante
- 5*. Aplicarea metodei *Jocul de rol* la predarea-învățarea-evaluarea fabulei // Lectura împotrivă (în baza poveștilor) – la alegere
6. Valorificarea deprinderilor integratoare în cadrul unei ore de limba și literatura română în clasele III-IV (la alegere) –
7. Forme de învățare extracurriculare - studierea conexă a ariei curriculare. Medalioane literare/șezători; carte digitală; lecție întoarsă – Autorii /tematică (literatura pentru copii):
 - Vasile Romanciuc;
 - Constantin Dragomir;
 - În lumea poveștilor// Trăistuța fermecată;
 - Spiridon Vangheli;
 - Aureliu Busuioc;
 - Arcadie Suceveanu;
 - Ana Blandiana;
 - Elena Farago;
 - Claudia Partole etc.

*Resurse educaționale deschise la Limba și literatura română în școlile cu predare în limbile minorităților naționale.

Bibliografia

- Bocoș M.-D., *Instruirea interactivă*, Iași, Editura Polirom, 2013;
Callo T., Paniș A., Andrițchi V., Afanas A., Vrabii V., *Educația centrată pe elev. Ghid metodologic*, Chișinău, Editura Print-Caro SRL, 2010;

- Cartaleanu T., Cosovan Ol., Goraș-Postică V., Lîsenco S., Sclifos L., *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*, Prodidactica, 2008;
- Costea O., *Didactica lecturii: o abordare funcțională*, Iași, institutul European, 2008;
- Craciun C., *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, ediția a IV-a, București, Editura Emia, 2007;
- Iordăchescu I., Balan M., *Româna – distractiv: auxiliar didactic pentru învățători și profesori* (cl. 1-7), Chișinău, Editura Arc, 2013;
- Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, Chișinău, Editura Arc, 2009;
- Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, partea a II-a, Chișinău, Editura Arc, 2010;
- Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, partea a III-a, Chișinău, Editura Arc, 2010;
- Limba și literatura română. Curriculum pentru clasele I-IV, pentru instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale*, Chișinău, Editura Lyceum, 2018;
- Marin M., *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*, Chișinău, Editura Cartier, 2013;
- Pânișoară, I.-Ov., *Ghidul profesorului*, Iași, Editura Polirom, 2017;
- Popa, V., Codreanu A., Stanțieru S., Lacusta E., *Limba și literatura română. Scenarii didactice*, Chișinău, Editura Lyceum, 2020.
- Popovici Bordea A., *Integrarea curriculară și dezvoltarea capacităților cognitive*, Iași, Editura Polirom, 2017;
- Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., *Inițiere în metodologia. Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice* (adaptarea: Tatiana Cartaleanu, Elena Cartaleanu, Olga Cosovan, Nicolae Crețu), Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica (supliment al Revistei *Didactica Pro ...*, nr. 1.
- Walker T., *Să predăm ca în Finlanda. 33 de strategii simple pentru lecții pline de bună-dispoziție*, București, Editura Trei, 2018.